

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

89. An quando quis confitetur iterum peccata jam confessa, teneatur
elicere novum actum contritionis? Ex p. 3. tr. 4. res. 115. alias 116.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

absolvere, posset id facere, tota enim illa distantia videtur physica, non moralis. An verò tunc, si ille Confessarius non absolvisset, & non posset jam, aut nollet, posset alius illum absolvere, saltem sequens sententiam (de qua dicemus *disp. 9. dub. 10.*) quod testimonio aliorum habito de voluntate, aut petitione confessionis possit absolvi; posset dubitari, non solum propter universalem rationem dubitandi, sed propter specialem, quod illa confessio, aut intentio illius non fuerit facta, aut directa ad alium Confessarium, nisi ad illum quem elegerat. Nihilominus juxta eam sententiam existimo posse, imò & debere absolvi, quia cum ille voluisset confiteri, & confessus esset, censetur voluisse habere absolutionem meliori modo & via, qua posset & deberet illam velle, cumque tunc ita deberet esse (saltem virtualiter in voluntate generali servandi legem Dei) paratus ad obligationem confessionis aliqua ratione implendam, ex tunc non sit alia ratio confitendi, seu accipiendi absolutionem, censetur voluntas generalis ad hunc etiam casum se extendere. Sic ergo censere salvo meliori iudicio. Hucusque Dicastillus; cui ego nunc absolute adharere, & sententia superius firmata à fortiori admittenda videtur, quando si quis actu perseveret in eodem actu physico, & reali doloris, & simul det novum signum confessionis, ut contingere potest in eo, qui cum non possit loqui est sibi presens, & dolet, & perseverat in actu doloris, & nunc uni Sacerdoti exhibet signa, quibus significat se peccasse, & velle absolvi, & absolvitur, postea verò alteri supervenienti Sacerdoti iterum signa exhibet, perseverante semper eodem actu doloris, & iterum absolvitur, idque sæpius fiat eodem actu perseverante, non puto posse negari, quod quantum est ex eo capite, ea Sacramenta valeant. Quod potest facile declarari & probari. Nam si idem dolor (etiam physicè idem) post unam confessionem & absolutionem cessaret, & ante alteram iterum resumeretur, satis esset pro secundo Sacramento, quod autem non fuerit interrupta duratio, nihil videtur obfata, quo minus, existentia illius doloris tempore novæ confessionis & absolutionis sit satis.

RESOL. LXXXIX.

An quando quis confitetur iterum peccata jam confessis, reneatur elicere novum actum contritionis?
Ex p. 3. tr. 4. Res. 115. aliàs 116.

§. 1. **H**ic casus frequenter accidit, & ideo affirmativam sententiam tenent aliqui, nam materia proxima pœnitentiæ non est sola confessio, sed & contritio, & satisfactio. Ergo totum est repetendum.
2. Sed contrariam sententiam putat esse probabiliorum Joan. de la Cruz in *direct. conscient. p. 2. de Sacram. pœnit. q. 1. dub. 6. concl. 2.* nam repetita sola confessione vocali, repetitur materia proxima, etsi non totaliter, & hoc factum est ut iterum repetatur forma. Et sic patet responsio ad argumentum oppositum, præterquam quod repetita confessione vocali, repetitur saltem virtualiter dolor in ordine ad confessionem vocalem. Si arguas, nam etiam factum est repetere dolorem eorumdem peccatorum sine nova confessione vocali, cum contritio, sicut & confessio, sit pars sacramenti Pœnitentiæ. Ad hoc nego antecedens: nam etsi contritio sit abso-

lutè principaliter necessaria in confessione, tamen confessio in ratione partis Sacramenti est præcipua, imò contritio non est pars Sacramenti in ordine ad confessionem vocalem, cum non sit signum sensibile, nisi in quantum per confessionem manifestatur, & sic si non repetitur confessio, etsi repetatur contritio, non repetitur materia proxima sensibilis. Ita Joan. de la Cruz.

3. Et ante illum hanc etiam sententiam docuit ex eadem familia Dominicana Petrus Ledesma primarius Professor sacre Theologiæ in Academia Salmanticensi, & quia Codex rarus est, & hæc opinio satis curiosa, ponam per extensum ejus verba, itaque sic aserit *fol. 217.* [Duda es si bastara repetir la confession vocal de los mismos peccados para poderse iterar la forma o si sera necessario repetir tambien el dolor interior. Parece ser necesario, porque la materia proxima deste Sacramento son los actos del penitente contricion è confession, luego para hazer nueva materia proxima necesario es repetir no solamente la confession de los peccados, sino tambien el dolor interior dellos. En esta dificultad algunos ombres doctos discipulos de sancto Thomas enseñan, que para repetir la forma sobre los mismos peccados, no basta repetir la confession, sino que es necesario repetir el dolor de los peccados, y tenerle de nuevo, y de otra manera seria pecado, y sacrilegio. Pongamos exemplo en uno que se confesso de un hurto, y le absolvieron deste tal parabolver à ser absuelto deste mismo hurto, no basta que se vuelva à confessar del, y que aga nueva confession, es necesario que renueve el dolor, y no basta perseverar en el antiguo dolor, con que se confesso la vez passada. A esta duda mi parecer es, que aunque esta sententia referida tenga alguna probabilidad, lo contrario es mas probable, y mas comun entre los Doctores, y esto se ha de seguir de manera, que si el penitente se buelve à confessar del mismo pecado sin renovar el dolor, sino perseverando en el antiguo con que se confesso la primera vez, le pueden muy absolver de nuevo, sin escrupulo ninguno. Esto se prueba, porque aviendo nueva confession, aunque no se varia el dolor interior, se varia la una parte destas, que es la confession se varia la materia proxima, come es claro, luego muy bien se podra bolver à pronunciar la forma de nuevo sobre la tal materia proxima que es distinta. De lo qual facilmente se responde à la razon de dudar de la contraria sententia, diciendo, que aunque la materia proxima son aquellas obras del penitente contricion y confession, como se varia la materia proxima, aunque no totalmente y segun todas sus partes. Tambien se podria dezir, que aunque perseverare el mismo dolor, repetiendo las confessiones en alguna manera se repite el dolor en ordine à ellas, por lo menos virtualmente, como dizen los Theologos.] Hæc omnia Ledesma, ex quibus Confessarij sedabunt multos scrupulos, præsertim illorum, qui confitentur de peccatis venialibus Ordinariis, & cum illis de aliquo peccato mortali aliàs confesso, & absoluto, nam in tali casu, & in tali confessione secundum sententiam horum Doctorum, non tenentur elicere novum actum doloris, & contritionis. Sed ego contrarium teneo cum Henriquez *lib. 4. c. 26. num. 7.* & Fillucio *tom. 1. tract. 6. c. 6. n. 77.* debet enim semper adesse novum motivum erubescentiæ, & doloris, quoties quis confitetur, quod videtur probabilius, & tutius.

RESOL. XC.

An dolor de peccatis semper exigatur tempore absolutionis? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Refol. 31. alias 30.

Sup. hoc supra in principio Refol. 88. & in Ref. 89. & infra ex Ref. 95. § idem & ex Ref. 107. §. Notandum est, post medium. vers. Quando vero. & in Ref. 145. cursim in §. 5.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam nominatim contra me tenet novissime doctus, clarus, & acutus Auctor Pater Bernal Societatis Jesu, de *Sacr. disp. 6. sect. 4. n. 74.* ubi sic ait. Hinc obiter elicio in consequenter dixisse Petrum Ledesma, & Joannem à Cruce, quos approbat Antonius Diana *Ref. mor. p. 3. ref. 116.* cum qui solum affert ad confessionem peccata, de quibus jam ritè confessus, & absolutus fuit, etiam si doloris actum non continuaverit, non teneri novum elicere. In consequenter, inquam, loquuntur, quoniam ipsi censent, dolorem esse veram, & propriam Sacramenti partem, & materiam proximam: ergo debet adesse moraliter, dum ponitur forma. Dicunt jam adesse virtualiter primum illum dolorem, hoc ipso quo adest confessio de solis iis peccatis, de quibus ille conceptus fuit. Sed contra, quia materia Sacramenti non est dolor existens moraliter, virtualiter, sed moraliter verè. Contra rursum, quoniam actus contritionis omnium mortalium, qui in vita commissus, quia præceptum contritionis per se obligat saltem tempore mortis? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 97. alias 98.

2. Sed licet ego hanc sententiam, ubi supra docuerim, non ausus sum tamen sententiam Ledesmae, & Jo. de la Cruz tanquam improbabilem dammare, ut etiam mecum sentit Eminentissimus Cardinalis Lugo de *Sacram. penit. disp. 14. sect. 34.* ubi post multas rationes pro confirmatione hujus sententiae adducens, sic tandem asserit: Pater Joannes de Salas in *manuscriptis de penit. q. 84. art. 10.* relata sententia aliquorum recentiorum, qui dicebant, requiri novum dolorem, sicut novam confessionem ad valorem secundi Sacramenti; ipse dicit, contrarium verius esse, & sufficere, quod partes sensibiles sint novae, & addit, satisfactionem, licet sit pars sensibilis, posse fortasse eandem esse partem duplicis Sacramenti. Eandem sententiam indicavit obiter quidam alius Magister Salmaticensis in hac eadem materia, dicens, illam non videri improbabilem: clarius autem, & expressè eam docuit Petrus de Ledesma in *Summa, c. 4. Sacrament. Penitentiae*, & Joannes de la Cruz in *Director. p. 2. de Sacram. Penit. q. 1. dub. 6. concl. 2.* Apud alios nihil invenio pro hac parte, nec etiam contra illam, quam quidem Ego non audeo reprobare. Ita Cardinalis Lugo, cui etiam adde, me citato Thomam Tamburinum, in *opusculo de Confess. lib. 1. c. 2. §. 5. n. 7.* & hanc sententiam post hæc scripta invenio docere etiam, me citato, doctum Patrem Leandrum de *Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 7. q. 4.* ubi sic ait: An quando qui iterum confitetur eadem peccata, à quibus jam directè fuerat absolutus, teneatur habere novum dolorem eorumdem peccatorum? Probabiliter respondeo, non teneri ad habendum novum dolorem formalem. Quia repetita confessione vocali, repetitur, saltem virtuali-

ter, dolor præcedentis confessionis, perseverantis adhuc moraliter, & virtualiter. Sic Petrus Ledesma in *Summa, c. 4. de penit. vers. La secunda audas, pag. mibi 322.* Ubi hanc sententiam esse probabiliorum, & communiorum inter Theologos, Jo. de Cruce in *suo direct. p. 2. de penit. q. 1. dub. 6. concl. 2. fol. mibi 174.* Salas in *manuscriptis, de penit. q. 84. art. 10.* Quos novissime refert, nec audeo reprobare P. Lugo *disp. 14. à n. 31. & seqq.* Imò potius illorum sententiam validis argumentis confirmat: & meritò. Quia, (ut Diana dicit) Ex ea possunt Confessores multos scrupulos sedare, præsertim illorum qui confitentur de peccatis venialibus ordinariis, & cum illis de aliquo peccato mortali, alias confessio, & absoluto: nam in tali casu, & in tali confessione non tenentur elicere novum actum doloris, & contritionis. Huc ulque Leandrus. Poterat igitur magis blandè Pater Bernal, ubi supra, circa præsentem difficultatem se gerere.

RESOL. XCI.

An in articulo mortis etiam post confessionem factam, tamen cum attritione cognita, teneatur elicere actum contritionis omnium mortalium, qui in vita commissus, quia præceptum contritionis per se obligat saltem tempore mortis? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 97. alias 98.

§. 1. **H**ic casus omnibus deserviet. Nam quis est homo qui vivet, & non videbit mortem? Affirmativam sententiam docent Suarez in *3. p. tom. 4. disp. 15. sect. 4. n. 17.* Nugnus in *3. p. tom. 2. q. 2. art. 4. dub. 4.* Zambranus de *casu occur. temp. mor. c. 4. dub. 1. n. 4.* & alij. Probatur hæc opinio; nam unusquisque tenetur ex charitate propria certam facere salutem suam omnibus mediis possibilibus. Sed quamvis practicè verum sit attritionem cognitam sufficere cum Sacramento Penitentiae, tamen hoc non est de fide certum, & idem falsum esse potest. Ergo saltem vir doctus, qui totum hoc scit, & advertit, tenetur in morte elicere actum contritionis, vel amoris Dei super omnia, & hoc non faciendo mortaliter peccabit. Ita Suarez, primus auctor hujus opinionis.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò, docent novissime doctus Fagund, *præcep. 2. lib. 2. c. 4. n. 13.* Becanus de *Sacram. cap. 35. n. 3.* Layman in *Theol. mor. lib. 4. tr. 6. c. 2. n. 6.* Coninch de *Sacram. disp. 3. dub. 1. n. 5.* & Faber de *penit. in 4. sent. dist. 14. q. 2. disp. 18. c. 3. n. 71.* cum aliis. Primò; quia nec in Scripturis, neque in Conciliis habetur tale præceptum charitatis. Secundò, nemo tenetur, neque ex propria charitate, neque ex alio præcepto amplius facere, quam id, quod Ecclesia docet ad salutem esse necessarium. Sed Ecclesia per Concil. Trid. docet ad salutem, & ad gratiam impetrandam à Deo, sufficere attritionem cognitam simul cum Penitentia sacramento. Ergo non tenetur quis ad amplius. Tertio quia ex ista opinione sequeretur incertum esse, non sufficere attritionem cum Sacramento ad obtinendam salutem. Sed hoc dicere est falsum, ergo frustrà requiritur alia certitudo extrinseca. Quarto, ex hac opinione sequeretur nunquam licere homini confiteri cum sola attritione, quia semper se committeret periculo peccandi mortaliter, vel saltem non excipiendi gratiam, quod est omnino falsum. Ergo, &c. Quintò, quia ex ista sententia, non omnes homines tenerentur in tali casu elicere actum

Sup. hoc in Ref. seq. & late in tr. 4. tr. 1. ex Ref. 42. §. Ex hoc practico, & seq. & hic supra ex Ref. 101. §. 4. & 101. omnes, & ex Ref. 86. §. Dico itaque & seq. & infra in tr. 4. ex Ref. 7. §. ult. ad modum, & seq. & in tom. 5. tr. 4. ex Ref. 55. Subsecutim ad articulo mortis.